

26 באפריל 2026

-בהול-

לכבוד
מר חיים כץ
שר הבריאות
משרד הבריאות

שלום רב,

הנדון : השבת פעילות המגשרות לטיפות החלב ברהט

סימוכין : מכתבנו מיום 15.12.2025, מענה מיום 31.12.2025, מכתב מטעם גבי קרת ממשרד הבריאות לחה"כ מירב כהן מיום 11.1.2026

בחודש ספטמבר 2025 הודיע משרד הבריאות כי התוכנית למתן שירותי גישור עבור האוכלוסייה הבדואית בתחנות טיפת חלב במחוז דרום (להלן: "התוכנית" או "תוכנית המגשרות"), תופסק בחודש נובמבר של אותה השנה. בעקבות לחץ ציבורי, לרבות פניית הארגונים החתומים על מכתב זה, בחודש ינואר 2026 הובהר לחה"כ מירב כהן כי תכנית המגשרות תושב לפעילות מלאה כפי שהיה עד להפסקתה.

למרות זאת, לא כך הדבר, ובשתי תחנות טיפות בהן הועסקה מגשרת – רהט א' ורהט ב' – טרם הושבה פעילות המגשרות. לאור הפגיעה בבריאות של תינוקות ונשים ובזכויותיהן, ובהתאם להצהרתכם כי התכנית תושב לפעול בהיקף מלא, נבקש כי מגשרות יועסקו גם בתחנות טיפת החלב רהט א' ורהט ב'.

להלן הטעמים לפניה :

1. אוכלוסיית הבדואים בנגב, העומדת על כ-317 אלף איש, הינה אוכלוסייה צעירה במיוחד, כאשר כמחציתה בגילאי קטינות, וחמישית ממנה – למעלה משישים אלף ילדים – הם ילדים בגילאי לידה עד שש שנים. שליש מהילדים הבדואים חיים בקהילות אשר קיים בהן מחסור בשירותי בסיס ומענים משלימים (האגף לפיתוח כלכלי חברתי בחברה הבדואית בנגב "מיפוי אוכלוסייה ושירותים בגיל הרך", מצגת שהוצגה ביום 13.1.2026 בכנס "החברה הבדואית – מעבר למספרים" במכללה האקדמית ספיר).

2. בעוד ששיעור תמותת התינוקות באוכלוסייה היהודית בישראל בשנת 2023 עמד על 1.9 לאלף לידות חי, שיעור תמותת התינוקות בקרב הבדואים בנגב באותה שנה עמד על 9.2 לאלף לידות חי. תינוקות בדואים מתים בשיעור גדול פי חמישה מתינוקות יהודים. (משרד הבריאות דו"ח שוויוניות בבריאות: מדדים, פערים והמלצות מדיניות (2023) (2025), עמודים 18 ו-20) (להלן: דו"ח שוויוניות

בבריאות). על פי משרד הבריאות, אמצעי מרכזי לצמצום אי השוויון בבריאות הוא טיפול במסגרת טיפות חלב (שם, עמוד 40).

3. תוכנית המגשרות בטיפות החלב הוקמה לפני עשורים על ידי משרד הבריאות, ומטרתה העיקרית "להפחית את תמותת התינוקות בקרב האוכלוסייה הבדואית במחוז הדרום" (סעיף 3.1 למכרז פומבי 7/2023 למתן שירותי גישור עבור האוכלוסייה הבדואית בתחנות טיפות חלב במחוז דרום (להלן: "המכרז") (על התוכנית ראו: Peres, H., Sharaby, R. To connect between worlds, to bridge over gaps: learning about the complex role of cultural mediators in perinatal health promotion from a case in Israel. *Int J Equity Health* 19, 55 (2020).
4. בהתאם למצגת של הוועדה המתמדת של משרד הבריאות והאגף לפיתוח כלכלי חברתי בחברה הבדואית, לתוכנית העבודה הבינמשרדית ליישום החלטה 1279, עולה כי משרד הבריאות רואה בתוכנית המגשרות תוכנית מוצלחת שיש לשמרה ואף להעביר אותה לבסיס התקציב של המשרד החל משנת 2025 (שקפים 36-37). שירותי המגשרות ניתנו "ע"י מגשרות הדוברות שתי שפות – עברית וערבית, וזאת במטרה להנגיש את הטיפול הניתן בטיפות החלב לאוכלוסייה הבדואית ולשבור את מחסום השפה והתרבות בכל הנוגע לאורח חיים בריאות ונכון. השירותים כוללים בין היתר הדרכות ופעילויות הסברה במגוונים הרלוונטיים לאוכלוסייה זו" (סעיפים 3.3-3.4 למכרז)
5. משיחות שניהלה נציגת ארגון איתך-מעכי עולה, כי עיקר הפונות לטיפות חלב הן נשים בהיריון ואימהות טריות עם פעוטותיהן, אשר רובן אינן דוברות עברית. המגשרות מסייעות בתקשורת השוטפת בין האימהות לצוות הרפואי לא רק מבחינה שפתית אלא גם תרבותית, ומוודאות כי האם מבינה את ההנחיות הרפואיות שניתנו להן, את המשך הטיפול הנדרש, את מועדי החזרה למרפאה, את סוגי החיסונים שקיבל הפעוט ואת תופעות הלוואי האפשריות. בנוסף, המגשרות שומרות על קשר רציף עם הפונות, עוזרות להן לקבוע תורים ועוקבות אחרי הגעתן לטיפת החלב.
6. המגשרות מעבירות גם הדרכות ופעילויות הסברה בטיפות החלב בנושאים מגוונים המותאמים לצורכי האוכלוסייה הבדואית, ובהם: מניעת תאונות ביתיות, תזונה נכונה ותזונה ירודה בקרב פעוטות ונשים בהיריון, הפחתת תמותת תינוקות, ביצוע בדיקות מעקב תקופתיות וחיוניות, זיהוי סימני אזהרה המחייבים פנייה לטיפת חלב או למרפאה, מתן ויטמינים ועוד.
7. תפקידה של המגשרות בקהילה הינו חשוב מאין כמותו והוכיח את עצמו בפרק הזמן שבו הופעלה התוכנית כיעיל ביותר בהקשר למטרה שלשמה הוקמה. עובדה היא שמשרד הבריאות הפעיל את התוכנית במשך שנים רבות ואף תכנן להעביר אותה מתוכנית המתקצבת בהתאם לתוכנית החומש לתוכנית המתקצבת מתקציב הבסיס של המשרד.
8. אולם, ביום 29.9.2025 הודיע משרד הבריאות לספק, סל שירותי סיעוד, "כי נוכח מגבלות תקציביות, המשרד נאלץ לבטל את ההתקשרות" החל מיום 30.11.2025 במסגרת המכרז.

9. בעקבות זאת, הספק פיטר את עשרות המגשרות שהועסקו במסגרת המכרז בטיפות חלב וביום 1.12.2025 פסקו שירותי הגישור בטיפות החלב בחברה הבדואית. ביטול התוכנית הותיר עשרות נשים בדואיות מובטלות, והשאיר את הקהילה ללא מענה וללא שירותי גישור חיוניים ובסיסיים.

10. בעקבות לחץ ציבורי, לרבות זה של החתומות מטה, הודיע משרד הבריאות במכתב מיום 11.1.2026, שמוען לחה"כ מירב כהן: "בהתייחס לתכנית המגשרות הבדואיות, בדיוני תוכניות העבודה לשנת 26 שנערכו לאחרונה, הקצה משרד הבריאות את התקציב הנדרש על מנת להמשיך את התוכנית החשובה **בהיקף הקיים**" (ההדגשה איננה במקור).

11. אלא שמימוש ההודעה המשמחת ארך זמן רב ומדיווחים שקיבלו נציגות ארגון רופאים לזכויות אדם, תכנית המגשרות הושבה לפעילות רק באמצע חודש אפריל. לא זו אף זו, משיחות שערכה נציגת ארגון איתך-מעכי עם מגשרות, עולה כי פעילות המגשרות הושבה באופן חלקי וכי מבין ארבע תחנות טיפות החלב הפועלות ברהט, שתי תחנות אינן מאויישות (תחנות רהט א' ורהט ב').

12. לא מדובר בסוגיה שולית. תכנית המגשרות, כפי שהודגש מעלה, איננה מותרות אלא תנאי לכך שתינוקות ונשים יקבלו טיפול רפואי ראוי, ואמצעי קריטי להפחתת תמותת תינוקות. ונדגיש - כל אחת מתחנות טיפת החלב אמונה על מתן טיפול למאות נשים ותינוקות. בהיעדר מגשרות, נפגעת הזכות לבריאות של מאות התינוקות והנשים המטופלים בתחנות טיפת חלב רהט א' ורהט ב'. הדבר חמור במיוחד, שכן גם כך שירותי טיפות החלב בנגב אינם מספקים, ועל כן כל צמצום שירותים מהווה פגיעה על פגיעה.

13. הזכות לבריאות היא זכות אדם הנגזרת מכבוד האדם. זכות זו כוללת שירותי בריאות חיוניים בסיסיים. המדינה מחויבת לספק שירותי רפואה מונעת בתחנות טיפת חלב לכל תושב, תוך שמירה על נגישות סבירה. אי מתן הנגשה לשונית ותרבותית בטיפות חלב לאוכלוסיה הבדואית נחשבת לאפליה אסורה בהספקת שירותי בריאות ואף מנוגדת לסעיף 4(א) לחוק זכויות החולה, תשנ"ו-1996 (ראו: בג"ץ 2902/11 **העמותה לילדים בסיכון נ' משרד הבריאות** (4.9.2015); בג"ץ 1105/06 קו **לעובד נ' שר הרווחה** (22.6.2014); בג"ץ 2753/03 **קירש נ' ראש המטה הכללי**, פ"ד נז(6) 359 (2003))

14. לאור האמור לעיל, נבקש כי תעמדו בהתחייבותכם וכי פעילות המגשרות בתחנות טיפת החלב רהט א' ורהט ב' תחודש לאלתר.

פאטמה סבאח, הגר שחטר, עו"ד, רולא חליחל, עו"ד

מחלקת מדיניות בריאות בישראל

רופאים לזכויות אדם האגודה לזכויות האזרח איתך-מעכי משפטניות למען צדק חברתי

העתקים:

מר משה בר סימן טוב, מנכ"ל משרד הבריאות;
ח"כ מירב כהן, יו"ר הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדר